

## **ЛЮДИНА, ЩО САМОАКТУАЛІЗУЄТЬСЯ,**

### **В ОГЛЯДІ РОБІТ А. МАСЛОУ**

Задоволення потреб – важливе поняття в теорії мотивації, оскільки воно звільняє організм від панування фізіологічних потреб, даючи таким чином можливість появи інших, більш соціальних цілей. В організмі домінують незадоволені потреби, які визначають поведінку людини. Потреби організовані відповідно свого роду ієрархії, або ступеню домінування. Вищі потреби є більш пізніми як з точки зору еволюції (потреба у їжі є для нас спільною з усіма живими істотами, а потреба самоактуалізації властива лише людям), так і з точки зору розвитку людини (фізіологічні потреби властиві людині з народження, а вищі формуються протягом дорослішання).

Більшість невротичних симптомів, або схильностей, є рівнозначні імпульсам прагнення до задоволення базової потреби, які якимось чином зайшли у безвихідь, або отримали невірний напрямок, або змішалися з іншими потребами, або виражались невідповідними засобами. Інші симптоми вже не є прагненнями до задоволення потреб, а носять лише захисний або оборонний характер. Вони не мають іншої мети, окрім прагнення завадити наростанню болю, загрози або фрустрації.

Фізіологічні потреби – їжа, вода, сон, відправлення організму. В крайньому випадку, коли всі потреби не задовольняються, в організмі починають домінувати фізіологічні потреби, всі інші можуть припинити своє існування, або бути відсунутими на задній план. Разом із тим, коли у людини з'являються і усвідомлюються вищі потреби, саме вони скоріше домінують.

Якщо фізіологічні потреби відносно задоволені, з'являється нова група потреб – у безпеці. Сюди входять потреби у захищеності, стабільності, залежності, відсутності страху, тривоги і хаосу, потреба у структурі, порядку, законі, силі і т. і.). Якщо задоволення цих потреб актуально, вони можуть бути факторами, які цілком організують

внутрішню діяльність – рецептори, ефектори, інтелект – в першу чергу механізми пошуку безпеки, організм може бути цілком захоплений цим пошуком. Практично все стає менш важливим, ніж безпека і захист, іноді навіть фізіологічні потреби, які, будучи більш-менш задоволеними, недооцінюються.

Потреби у любові, прив'язаності і приналежності. Коли ці потреби не задоволені, особистість гостро переживає відсутність друзів, партнера або дітей.

Потреба поваги. Будь-яка людина має потребу у стабільній, обґрунтованій, високій самооцінці, в самоповазі та почутті власної гідності і в повазі, отриманій від оточення - високої репутації, славу, визнання, увагу, вдячність. Задоволення цих потреб веде до почуття впевненості у собі, у своїй цінності, здібностях, силі, відчуття своєї корисності та необхідності у світі.

Потреба у самоактуалізації, розвитку здібностей. Потреба людини реалізувати себе, проявити у собі те, що в ній закладено потенційно.

Маслоу у своїх роботах звертає увагу на поняття «норма» - досі нормою, нормальним вважалося середнє, притаманне більшості. Підхід Маслоу – «статистика верхівки, що зростає», маючи на увазі, що саме у верхівці, що зростає, у рослині найкраще проявляється процес її розвитку. («Якщо я ставлю питання «що можуть люди?» - я шукаю відповідь у групи людей, які мають найвищі досягнення, а не все населення»). Таким чином, він вважав за потрібне відібрати групу людей, що само актуалізуються, відповідно за його теорією, і вивчати їх. Він відбирав різні групи людей для своїх досліджень – окремо групу студентів коледжу, окремо сучасних йому дорослих людей, робив дослідження їхнього психологічного здоров'я за допомогою різних апробованих методик.

Протягом 2 років тривало дослідження, за допомогою якого Маслоу і його колеги формулювали і вивчали риси та властивості людей, що самоактуалізуються.

Універсальні властивості людей, що самоактуалізуються: налагоджена взаємодія з реальністю; відчуття дотичності до інших людей; задоволені базові потреби, чому сприяють і інші обставини, наприклад, матеріальний добробут; специфічне ставлення до цілей і засобів – значно більше уваги приділяють цілям, причому засоби явно підпорядковані цим цілям. Розглядають у якості цілей свої вчинки і переживання, які для інших людей служать лише засобами. Таким чином, схильні цінити сам процес шляху до досягнення цілі.

В ході своїх досліджень людей, що самоактуалізуються, Маслоу переконався в тому, що найбільш здорові в психологічному плані люди можуть грати роль біологічних зразків, або індикаторів для інших людей.

**Жарук І. В.**

## **ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗВО МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ- КОНФЛІКТОЛОГІВ**

Наразі одним із провідних завдань вищої освіти є створення умов для формування молоді особистості, самореалізації її індивідуальних здібностей, орієнтація на формування професійного «Я» майбутнього фахівця. Усе це потребує запровадження інноваційних педагогічних технологій. У вітчизняних ЗВО слід активніше використовувати таку відому у США педагогічну технологію як технологію формування латерального мислення, автором якої є Едвард де Боно. У книзі *Е. де Боно «Шість капелюхів мислення»* описано, як організувати рольову гру, щоб поступово формувати креативні здібності тих, хто вчиться.

Коли команда «одягає» *білий капелюх*, то акцентується увага на інформації тільки про факти. При цьому члени команди намагаються відповісти на запитання: «Чи це правда? Яка інформація наявна? Яка інформація необхідна? Як і де отримати додаткову нефейкову